

ГРОМАДСЬКА РАДА ДОБРОЧЕСНОСТІ

вул. Механізаторів, 9, м. Київ, 03109

<https://grd.gov.ua>

Затверджено
Громадською радою доброчесності
1 травня 2017 р.

ВИСНОВОК

про невідповідність кандидата на посаду судді Верховного Суду Сибіги Олександра Миколайовича критеріям доброчесності та професійної етики

Проаналізувавши інформацію про **Сибігу Олександра Миколайовича** (далі – Кандидат), який є суддею Вищого господарського суду України, Громадська рада доброчесності виявила дані, які дають підстави для висновку про невідповідність Кандидата критеріям доброчесності та професійної етики.

1. Відповідно до даних декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави, за 2016 р. (<https://public.nazk.gov.ua/declaration/83f3988e-dda7-4858-bca8-8fe896260ff9>), дружина Кандидата 31.12.2016 р. набула право власності на житловий будинок у м.Києві загальною площею 719,5 квадратних метрів. Однак, за даними Анкети на посаду судді Верховного Суду України, Кандидат разом з родиною проживав в цьому будинку з 2012 року. Цю ж інформацію підтвердили в журналістському розслідуванні кореспонденти програми «Схеми. Корупція в деталях» (<http://www.radiosvoboda.org/a/news/27790346.html>). Проте у паперових деклараціях за 2012-2015 роки Кандидат не декларував це майно. У декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави, за 2015 р. (<https://public.nazk.gov.ua/declaration/68aa3e6c-ded7-4f16-8116-25fc4dfa4a81>) Кандидат вказав цю нерухомість як об'єкт незавершеного будівництва. Як пояснив Кандидат журналістам, будинок не декларув через те, що станом на 2012-2015 роки будівлю не було введено в експлуатацію. Водночас жодного житла на праві власності чи користування протягом 2014-2015 років Кандидат не декларував. Громадська рада доброчесності переконана, що тривале недекларування будинку, в якому Кандидат фактично проживав протягом тривалого часу, є способом приховання реальних статків родини.

Крім того, відповідно до декларацій особи, уповноваженої на виконання функцій держави, за 2015-2016 роки у користуванні дружини Кандидата перебував автомобіль Porsche Cayenne

2012 р. випуску. Однак у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2015 р. (додаток [1](#)) цю інформацію Кандидат не зазначав.

Таким чином, Кандидат не дотримувався обов'язку щодо правдивого декларування майнового стану своєї сім'ї.

2. Кандидат, відповідно до Єдиного державного реєстру судових рішень (додаток [2](#)), був головуючим у складі колегії суддів, яка відмовила у задоволенні касаційної скарги заступника прокурора міста Києва про визнання незаконним та скасування рішення Київської міської ради, визнання недійсними договорів, що стосувалися земельної ділянки, наданої для будівництва офісно-житлового комплексу з приміщеннями соціально-громадського призначення та підземною автостоянкою у пров. Киянівському, 12-а у Шевченківському районі м. Києва. Спірна земельна ділянка належить до ансамблю Софійського собору, внесеного до Списку всевітньої спадщини ЮНЕСКО. Як видно з інформації видання «Українська правда» (додаток [3](#)) виділення землі під будівництво не погоджувалося з секретаріатом ЮНЕСКО. За даними видання «Наші гроші» (додаток [4](#)), вказане будівництво пов'язане із оточенням народного депутата Володимира Зубика. Указане рішення Вищого господарського суду України було скасоване Верховним Судом України, оскільки на території історико-культурних заповідників забороняється будь-яке будівництво, не пов'язане з прокладкою інженерних мереж, необхідних для заповідників; надання відповідної земельної ділянки під забудову без вжиття заходів щодо інформування Секретаріату ЮНЕСКО про заплановане будівництво було незаконним, а суд касаційної інстанції це проігнорував (додаток [5](#)).

Громадська рада доброчесності не оцінює законності цього рішення (таку оцінку вже дав Верховний Суд України). Однак Рада переконана, що надання Кандидатом переваги комерційним інтересам забудовника над суспільним інтересом щодо збереження об'єкту всевітньої культурної спадщини є проявом недоброчесної поведінки Кандидата. Отже, Кандидат не міг не усвідомлювати згубні наслідки свого рішення для пам'ятки культури, за збереження якої держава Україна відповідає не лише перед своїм народом, але й перед усім людством.

Висновок про недоброчесну поведінку Кандидата підтверджується й інформацією, що справа потрапила на розгляд Кандидата в "ручному" режимі - за розпорядженням секретаря другої судової палати Вищого господарського суду України. Кандидат про це знав, оскільки про це зазначено в самій постанові:

“Розпорядженням секретаря другої судової палати Вищого господарського суду України від 29.10.2014 року № 03-05/2055 для розгляду касаційної скарги у справі №910/3460/14, у зв'язку із завантаженістю судді Дроботової Т.Б. сформовано колегію суддів у складі: головуючий - Ходаківська І.П., судді Бакуліна С.В., Яценко О.В. (доповідач).

...

Розпорядженням секретаря другої судової палати Вищого господарського суду України від 11.11.2014 року №03-05/3003 для розгляду касаційної скарги у справі №910/3460/14, у зв'язку з тим, що згідно наказу Вищого господарського суду України від 13.10.2014 року № 6-кп суддю Ходаківську І.П. направлено до Національної школи суддів України для проходження двотижневої підготовки з 03.11.2014 року по 14.11.2014 року сформовано колегію суддів у складі: головуєчий - Сибіга О.М., судді Бакуліна С.В., Яценко О.В. (доповідач)”.

Водночас чинна на той час редакція ст. 2-1 Господарського процесуального кодексу України визначала таке: “Визначення судді або колегії суддів для розгляду конкретної справи здійснюється автоматизованою системою документообігу суду... Після визначення судді або колегії суддів для розгляду конкретної справи, внесення змін до реєстраційних даних щодо цієї справи, а також видалення цих даних з автоматизованої системи документообігу суду не допускається, крім випадків, установлених законом”.

Таким чином, Кандидат отримав справу всупереч встановленого законом порядку розподілу справ і, знаючи про це, розглянув її.

На підставі викладеного Громадська рада доброчесності дійшла висновку, що Сибіга Олександр Миколайович за критеріями доброчесності та професійної етики не відповідає вимогам до судді Верховного Суду.

Додаткова інформація про Кандидата

Окрім відомостей, що покладені в основу цього Висновку, Громадська рада доброчесності направляє до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України інформацію, що стосується Кандидата і може бути оцінена за критеріями доброчесності та професійної етики у сукупності з іншими обставинами.

1. Кандидат на прохання Громадської ради доброчесності надав майнові декларації за 2009-2016 роки та декларації дружини, яка здійснює нотаріальну діяльність, за 2004-2016 роки. Однак відомості в цих документах суттєво відрізняються. Зокрема, в декларації Кандидата за 2010 р. вказано дохід дружини від нотаріальної діяльності - 1 060 310 грн. (додаток 6), водночас у декларації дружини Кандидата зазначено, що дохід від її нотаріальної діяльності склав 5 050 959 грн. (додаток 7) .

2. Кандидат та члени його родини володіють великою кількістю нерухомості. Окрім житлового будинку на 719,5 квадратних метрів, який належить дружині Кандидата, в жовтні 2015 р. донька Кандидата, якій на той момент виповнилося 19 років, набула право власності на 2 квартири загальною площею 112,6 квадратних метрів в елітному житловому комплексі «ПечерСКАЙ» (додаток 8). Ціна одного квадратного метра в цьому житловому комплексі - від 61 тисячі гривень. Таким чином, вартість 2-х квартир склала щонайменше 6 832 000 гривень. Крім того, родині Кандидата належить сім земельних ділянок в Києві та Київській

області загальною площею майже 1 гектар, нежитлові приміщення загальною площею 395,5 квадратних метрів в м.Бровари Київської області, нежитлові приміщення загальною площею 184,7 квадратних метрів в елітній новобудові в Печерському районі м. Києва.

У 2008 р. дружина Кандидата набула у власність шляхом договору дарування дві земельні ділянки у селі Капітанівка Києво-Святошинського району Київської області площею 1524 квадратних метри та 1571 квадратних метри. Загальна вартість двох ділянок, як зазначено в декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави, за 2016 р., склала 66 668 гривень. Однак, за даними ЗМІ, середня вартість однієї сотки землі в Києво-Святошинському районі станом на лютий 2012 р. склала 10 011 доларів <http://ua.korrespondent.net/business/657972-v-ukrayini-prodovzhue-deshevshati-zemlya> Таким чином, загальна вартість земельних ділянок мала би складати понад 1 500 000 гривень. Тому, Громадська рада доброчесності має обґрунтовані підозри, що вартість земельних ділянок була умисно занижена.

Крім того, відповідно до декларації за 2016 р. дружина Кандидата має значні готівкові кошти у розмірі 210 000 USD та 154 000 EUR.

За даними, які містяться в досьє Кандидата, з 2012 по 2016 рік Кандидат здійснив 24 закордонних подорожі, зокрема, і до відомих світових курортів. Дружина Кандидата здійснила 49 закордонних подорожей.

Відповідно до інформації з відкритих джерел (<http://fpl.kiev.ua/licey/doshka-poshany>), донька Кандидата навчається в Бостонському університеті (Сполучені Штати Америки).

Дружина Кандидата займається нотаріальною діяльністю. Відповідно до декларацій Кандидата в 2010 р. (додаток 6) дохід дружини Кандидата склав 1 350 645 грн., у 2011 р. (додаток 9) - 1 659 534 грн., у 2012 р. (додаток 10) - 3 633 100 грн., у 2013 р. (додаток 11) - 1 559 781 грн., у 2014 р. (додаток 12) - 2 378 629 грн., у 2015 р. - 1 326 669 гривень, у 2016 р. – 850 265 грн.

При цьому у 2010 р. Кандидат отримав від держави матеріальну допомогу у розмірі 13 032 гривень, у 2011 р. - 16 207 гривень, у 2012 р. - 10 579 гривень, у 2013 р. - 13 764 гривень, у 2014 р. - 14 616 грн.

3. На звернення Громадської ради доброчесності надійшла інформація (додаток 13) про те, що Департамент спеціальних розслідувань Генеральної прокуратури України здійснює досудове розслідування у кримінальному провадженні № 42013110000001050 за підозрою колишнього Голови Вищого господарського суду України Татькова В.І., його колишнього заступника Ємельянова А.С. (нині суддя Вищого господарського суду України) та

колишнього головного спеціаліста канцелярії (на правах відділу) управління документального забезпечення Вищого господарського суду України Катасонової Є.Б. у вчиненні злочинів проти правосуддя – втручання в діяльність судових органів та незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду, тобто у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 376, ч. 2 ст. 376-1 КК України (далі - кримінальне провадження).

Кримінальне провадження розпочато за фактом здійснення вищими посадовими особами Вищого господарського суду України систематичних втручань в автоматизовану систему документообігу суду. У процесі досудового розслідування були встановлені факти здійснення тиску на суддів Вищого господарського суду України, систематичного втручання у діяльність суддів та процес здійснення правосуддя. Причому таке втручання здійснювалося організаторами злочину у винятково цинічний та зухвалий спосіб - шляхом підкорення собі органу суддівського самоврядування.

У порушення принципів роботи автоматизованої системи документообігу суду щодо об'єктивності, вірогідності (випадковості) розподілу справ, черговості та рівної кількості справ для кожного судді, з 01.01.2011 р. у Вищому господарському суді України було впроваджено 45 спеціалізацій суддів. При цьому значна кількість спеціалізацій мала штучний характер та фактично дублювалися.

Досудовим розслідуванням на цей час встановлено 10 546 випадків розподілу справ (заяв) на одного суддю Вищого господарського суду України (безальтернативно) у так званих «тотожних» спеціалізаціях та 10 816 випадків внесення до автоматизованої системи документообігу Вищого господарського суду України недостовірних відомостей щодо можливості участі судді в автоматизованому розподілі справи (касаційної скарги).

Кандидат не віднесений слідством до групи суддів Вищого господарського суду України, на яких здійснювався розподіл справ з порушенням порядку встановленого законом.

На цей час у кримінальному провадженні як свідків допитано 30 суддів Вищого господарського суду України. Усі ці судді формально дають показання та відповідають на запитання слідчого. Водночас при явних ознаках протиправності дій під час розподілу справ (касаційних скарг) між суддями Вищого господарського суду України вони не надають викривальні показання щодо осіб, причетних до вказаних протиправних дій, чим не сприяють розкриттю злочинів, повному, всебічному та об'єктивному з'ясуванню всіх обставин провадження.

Наявна у Громадської ради доброчесності інформація з кримінального провадження дає

обґрунтовані підстави вважати, що ним встановлені факти тривалого існування в Вищому господарському суді України негативної неформальної практики щодо організації розподілу справ. Така практика мала можливість утвердитися в Вищому господарському суді України лише за активної чи мовчазної згоди з нею суддів цього суду з нехтуванням принципу незалежності судді.

Призначення будь-якої особи на посаду судді має відбуватися з урахуванням її минулої професійної діяльності та того, як впливатиме перебування цієї людини на посаді судді на рівень суспільної довіри до суду.

Незалежність судів є основним принципом побудови ефективної системи правосуддя. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» встановлює, що суддя у своїй діяльності щодо здійснення правосуддя є незалежним від будь-якого незаконного впливу, тиску або втручання. Статтею 5 Кодексу суддівської етики визначено, що незалежність судді під час здійснення правосуддя є передумовою дії принципу верховенства права та невід'ємною складовою справедливого суду. Тож суддя повинен обстоювати і зразково реалізовувати принцип незалежності судових органів в його індивідуальному та інституційному аспектах.

Масовий характер порушення переконує у тому, що Кандидату було відомо про існуючу практику. Водночас Громадська рада доброчесності не виявила будь-якої інформації, що Кандидат вчиняв активні дії з метою недопущення чи припинення системного незаконного впливу на процеси розподілу справ, хоча це було б тією поведінкою, яка б відповідала етичним стандартам.

З матеріалів кримінального провадження видно, що навіть зараз, після відсторонення осіб, які підозрюються в організації злочину, від адміністративних посад у Вищому господарському суді України, Кандидат фактично не співпрацював зі слідством. Будь-якої інформації, яка б сприяла вставленню обставин злочину у кримінальному провадженні, не надав.

4. Як інформацію, яка не є самостійною підставою для висновку, але на думку Громадської ради доброчесності є важливою з метою оцінювання доброчесності Кандидата слід повідомити таке.

Кандидат у складі колегії суддів разом В.С.Божок і Т.Ф.Костенко був автором постанови від 19.03.2014 р. у справі №910/16997/13 та ухвали від 26.03.2014 про виправлення описки (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/37878604>) з такою резолютивною частиною:

“Виправити описку в резолютивній частині повного тексту постанови Вищого господарського суду України від 19.03.2014 у справі №910/16997/13, а саме замість: "В задоволені касаційної скарги відмовити.", читати: "Касаційну скаргу задовольнити.".

Не оцінюючи законність прийнятих судових рішень і наявність умислу в діях колегії суддів, Громадська рада доброчесності вважає, що подібні судові рішення не сприяють довірі до судової системи.

5. Громадська рада доброчесності вважає необхідним повідомити, на портал Ради надійшла інформація від Маслова Л.К., про те, що Кандидат брав участь у розгляді справи № 908/1180/14 і разом з іншими членами колегії суддів: Ходаківської І.П., судді Фролової Г.М. (доповідача) 11.06.2015 р. підписав постанову (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/45034188>), яка, на думку заявника, має ознаки свавілля, а саме порушення тієї норми процесуального права, на яку суд послався в тексті постанови. Дослівно було судом процитовано:

“Відповідно до пункту 3 частини 1 статті 111-9 Господарського процесуального кодексу України касаційна інстанція за результатами розгляду касаційної скарги має право скасувати рішення першої інстанції або постанову апеляційної інстанції і передати справу на новий розгляд до суду першої інстанції, якщо суд припустився порушень норм процесуального права, які унеможливили встановлення фактичних обставин справи, що мають значення для правильного вирішення справи...”.

Усупереч цій нормі суд скасував постанову апеляційної інстанції лише у зв’язку з відсутністю в матеріалах справи поряд з самим судовим рішенням так званого “короткого тексту” — постанови із проголошеною вступною та резолютивною частиною. Це, вочевидь, не може бути пов’язане із встановленням фактичних обставин справи. Інших підстав для скасування постанови в тексті не наведено. Заявник також зазначає, що внаслідок таких дій касаційного суду рішення про збільшення відповідачу річної плати за землю в сумі 169 тис. грн до сплати в бюджет затягнулося майже на 4 місяці.

Відповідно до частини четвертої статті 19 Регламенту Громадської ради доброчесності за наявності важливої інформації Рада у подальшому може окремим рішенням змінити або скасувати висновок, або затвердити новий висновок.

Додатки

- 1. Скан-копія декларації про доходи, зобов’язання фінансового характеру та майнових стан Кандидата за 2010 рік**
- 2. Скан-копія декларації про доходи дружини Кандидата за 2010 рік**
- 3. Інформаційна довідка з Реєстру речових прав на нерухоме майно**

- 4. Скан-копія декларації про майно, доходи, витрати та зобов'язання фінансового характеру Кандидата за 2011 рік**
- 5. Скан-копія декларації про майно, доходи, витрати та зобов'язання фінансового характеру Кандидата за 2012 рік**
- 6. Скан-копія декларації про майно, доходи, витрати та зобов'язання фінансового характеру Кандидата за 2013 рік**
- 7. Скан-копія декларації про майно, доходи, витрати та зобов'язання фінансового характеру Кандидата за 2014 рік**
- 8. Лист від Департаменту спеціальних розслідувань Генеральної прокуратури України**
- 9. Копія ухвали від 26.03.2014 у справі №910/16997/13.**

**Координатор
Громадської ради доброчесності**